

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość / Region / Kraj

Warszawa / Gubernia Warszawska / Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Rolnictwa i Przemysłu

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

muzeum publiczne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa zostało utworzone w 1875 r. W początkowych latach zrzeszało ono przedstawicieli arystokracji, finansjery i świata naukowego. Celem muzeum stało się z jednej strony gromadzenie okazów związanych z przemysłem i rolnictwem, z drugiej popularyzacja wiedzy poprzez wystawy czasowe oraz tworzenie biblioteki i pracowni naukowych. Źródłem finansowania muzeum były składki i donacje członków. W 1876 r. założono bibliotekę i pracownię chemiczną, (gdzie badania prowadziła Maria Skłodowska), rok później sale rysunkowe dla rzemieślników, w 1880 r. Stacja oceny nasion, w 1885 r. stacja meteorologiczna, dwa lata później pracownia fizyczna. Do realizacji tych planów wydatnie przyczyniła się nowa siedziba, którą stały się zakupione w 1880 r. na rzecz muzeum zabudowania klasztoru benedyktyńskiego przy ul. Krakowskie Przedmieście 66. Od 1899 r. muzeum, dzięki zmianie ustawy, muzeum otrzymało pozwolenie na organizację rzemieślniczych i technicznych zakładów naukowych, które w niektórych przypadkach otrzymywały rządowe dotacje. W 1900 r. przy muzeum otwarta została pracownia geologiczna w 1902 r. pracownia gleboznawcza, w 1905 r. podjęto prace nad utworzeniem Stacji Oceny Maszyn (utworzono dopiero w dwudziestoleciu międzywojennym) oraz pracownię antropologiczną. W 1912 r. przy muzeum powstał Instytut Przemysłu Fermentacyjnego i Bakteriologicznego. Utworzono również pracownię

etnograficzną przy której działała Sekcja Miłośników Ludoznawstwa. Właściwie wszystkie te pracownie po 1918 r. stały się fundamentem instytucji naukowych i muzeów, m.in.: Muzeum Etnograficznego, Muzeum Geologicznego, Państwowe Muzeum Archeologiczne.

Muzeum miało również duży wkład w rozwój i popularyzacji wystawiennictwa, koncentrując się na prezentacji rzemiosła i wyrobów przemysłowych. Wystawy oraz wspomniane pracownie i laboratoria były najważniejszym źródłem dochodów placówki. Tak szeroka, i w pewnym momencie dominująca aktywność ekspozycyjna i badawcza spotkała się z zarzutami środowisk naukowych, które wskazywały na istotne braki w dziedzinie kolekcjonerstwa.

Zgodnie z ustawą kolekcja Muzeum Przemysłu i Rolnictwa obejmować miała zbiory mineralogiczne, botaniczne i zoologiczne w zastosowaniu do rzemiosł, przemysłu i rolnictwa, zbiory produktów rolnictwa i wyrobów rzemieślniczych oraz fabrycznych, a także rysunki, narzędzia i przyrządy mające zastosowanie w rzemiośle, przemyśle i rolnictwie. Główną przyczyną zaniedbania tej płaszczyzny działalności był brak funduszy, a zwłaszcza dotacji rządowych i zbyt mała ofiarność społeczna. Jednocześnie Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w swoim gmachu posiadało bodaj największe zbiory muzealne w stolicy. W 1939 roku muzeum oraz większość jego zbiorów została zniszczona.

Daty działalności / zakres czasowy:

1875-1939

Dostępność

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
--	---------	---------

ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	xxx	1875: lokal przy pl. Kraśińskich 1885: ul. Krakowskie Przedmieście 66
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		1875-1887 Stanisław Przystański 1887-1893 Jerzy Aleksandrowicz 1893-1895 Lucjan Wrotnowski 1895-1897 obowiązki dyrektora sprawowała delegacja członków Komitetu Muzeum (Karol Benni, Władysław Lepert, Stanisław Natanson) 1897-1921 Józef Leski 1921-1924 stanowisko nieobsadzone 1924-1951 Stanisław Leśniowski
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadaptowany)		adaptowany na potrzeby muzeum

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

--

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

„popieranie pracy ekonomicznej i jej postępu na wszelkich polach życia narodowego, pomaganie społeczeństwu nauką, wzorami, rozmaitemi pracownikami i stacyarni naukowerni, aby zwiększało liczbę pożytecznych swych pracowników”,
Dwudziestopięćciolecie Muzeum Przemysłu i Rolnictwa..., s. 27-28.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

ogólnopolski; ogólnościwiatowy

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Jan Tadeusz ks. Lubomirski (1826-1908) ordynat, działacz ekonomiczny, oświatowy, urzędnik władz narodowych powstania styczniowego, zesłaniec, od 1852 r. mieszkał w Warszawie; współtwórca i członek szeregu tamtejszych instytucji: Towarzystwa Kredytowego, Towarzystwa Dobroczynności, Muzeum Przemysłu i Rolnictwa; współautor Encyklopedii Powszechnej Orgelbranda

ordynat Józef hr. Zamoyski (1835-1878)

Jakub Natanson (1832-1884), chemik i finansista

członkowie-założyciele: Ludwik hr. Krasiński, Jan Berson, Jan Bloch, Władysław hr. Branicki, Pelagja hr. Branicka, Mieczysław Epstein, Leopold br. Kronenberg, Władysław b. Kronenberg, Wilhelm Rau, Henryk Reichman, Karol Scheibler, Feliks hr. Sobański, Karol Szlenkier, Aleksander Temler, Juliusz Wertheim, Stanisław Wołowski, Tomasz hr. Zamoyski, Jan Zawisza.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Stanisław Przysański
Jerzy Aleksandrowicz
Lucjan Wrotnowski
(Karol Benni, Władysław Lepert, Stanisław Natanson)
Józef Leski
Stanisław Leśniowski

Kustoszem zbiorów etnograficznych była p. Helena Kamińska

Kustoszem zbiorów entomologicznych był p. Arkadiusz Kreczmer.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

sekcja odczytowa - dział "Krzewienia Wiedzy i OŚwiaty" Z inicjatywy Bronisława Znatowicza

organizacje i instytucje mieszczące się w budynku muzeum:

Oddział Warszawski Towarzystwa popierania rosyjskiego przemysłu i handlu

redakcje: "WszechŚwiata", "Pamiętnika Fizjograficznego", "Przeglądu Technicznego", "Gazety Przemysłowo-Rzemieślniczej"

Wystawa prób i wzorów, Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej, Tow. Higieniczne, Centralne Laboratorium Cukrownicze

Szczegółowa historia instytucji

1866 - pierwsze głosy na temat otwarcia muzeum

1875 - utworzenie muzeum Przemysłu i Rolnictwa, założyciele: m.in. Jan Tadeusz ks. Lubomirski, Józef hr. Zamoyski, Jakub Natanson, właściciele Towarzystwa Zakładów Żyrardowskich Hille & Dietrich.

1876 - założenie biblioteki i pracowni chemicznej, w której pierwsze swoje prace badawcze realizowała Maria Skłodowska

1877 - utworzenie sal rysunkowych dla rzemieślników

1880 - otwarcie Stacji oceny nasion (prof. Antoni Sempołowski)

1880- zakup budynków dawnego klasztoru benedyktyńskiego przy ul. Krakowskie Przedmieście 66, adaptacja zabudowań na siedzibę muzeum

1885- przeniesienie muzeum do gmachu przy ul. Krakowskie Przedmieście 66

- otwarcie stacji meteorologicznej staraniem Eugeniusza Dzierwulskiego i Samuela Dicksteina (pod kierownictwem Władysława Kwietniewskiego)

1887 - otwarcie pracowni fizycznej (z przerwą w l. 1895-1905), pod kier. Józefa Jerzego Boguskiego

1899 - zmiana ustawy muzeum: pozwolenie na organizację rzemieślniczych i technicznych zakładów naukowych

1900 - otwarcie pracowni geologicznej

1902 - otwarcie pracowni gleboznawczej pod kierunkiem prof. Sławomira Miklaszewskiego

1905 - podjęcie prac nad utworzeniem Stacji Oceny Maszyn (utworzono dopiero w dwudziestoleciu międzywojennym)

1905 - otwarcie pracowni antropologicznej pod kierunkiem prof. Kazimierza Stolyhwy

1912 - powstanie przy muzeum powstał Instytut Przemysłu Fermentacyjnego i Bakteriologicznego

1912 - utworzenie pracowni etnograficznej przy której działała Sekcja Miłośników Ludoznawstwa

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1875 - 2000 okazów

1876 - zakup pracowni chemicznej Napoleona Milicera;

ZBIÓR WYKOPALISK PRZEDHISTORYCZNYCH:

1916 dary: Barszczewskiego, Biedrzyckiego Stefana, Biernackiego, Drewitz'a Teodora, Grabowskiego, Jakimowicza Romana, Kondratowiczowej Bronisławy, Libkind-Lubodzieckiej, Ptaka Stanisława, Marjana Wawrzenieckiego, Zielińskiego.

ZBIORY ETNOGRAFICZNE

1916: piękny i ciekawy zbiór ciast obrzędowych, jedyny w muzeach polskich, wobec jednak tego, że okazy wykonane z ciasta psują się i niszczą, chcąc zatem zachować ich typy, zajęto się odtworzeniem tych ciast w odlewach gipsowych. W roku

sprawozdawczym wykonano przeszło 130 większych i 65 mniejszych takich odlewów

1916: dary: Stefan Biedrzycki, Koman Jakim ow icz, Kazimierz Michelewicz, Marjan Wawrzeniecki, Klemens Wądołowski. Anastazja Kosmowska, Władysław Leppert, Ryszard Machlejd, Jadwiga Rodziewicz, Jerzy Rusiecki, M rja Stankiewicz, Emil Schonfeld, Stowarzyszenie właścicieli nieruchomości, Józefa Włokiewiczowa.

ZBIORY ENTOMOLOGICZNE

zbiory po dziekanie Jurkiewiczzu, z dopełnieniami okazów innych (d-r Czaki, Nepros)

1916: kolekcja ofiarowana przez rodzinę ś. p. Ludwika Dębowskiego; Zbiór faunistyczny motyli krajowych Ark. Kreczmera

ZBIÓR MINERAŁÓW

3,089 zakatalogowanych i określonych okazów; zbiory po dziekanie Jurkiewiczzu 2,059 okazów ze zbiorów prof. Karola Jurkiewicza, 80 minerałów uralskich i syberyjskich, daru Instytutu Górniczego w Piotrogradzie, 15 z daru inżyniera górn. Leonarda Jaczewskiego, 25 Stanisława Kontkiewicza, 176 Magistra Nauk Przyrodn. Józefa Leskiego, 14 d-ra Bolesława Miklaszewskiego, 28 rodzeństwa Henryka Neprosa, 10 inżyniera Feliksa Rycerskiego, 197 Magistra farmacji Adolfa Schmidta, 24 inżyniera górniczego Jana Stano, 12 Wiktora Stołyhwy, 50 inżyniera J. K. Szyszkowskiego, 10 d-ra I. W. Tyrchowskiego, 47 Magistra Farmacji Emila Wernera, 79 Magistra Nauk Przyrodn. Henryka Wizbeka, 36 Zarządu salin w Kałuszu, 31 Zarządu salin w Wieliczce, 137 ofiarowanych przez 59 przyjaciół i członków Muzeum, 59 zakupionych dla skompletowania zbioru

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

dary, przekazy, zakupy

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

1916: Dr. Józef Kostrzewski, kustosz Muzeum Przedhistorycznego przy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, pracował naukowo w dziale wraz z kierownikiem działu w dn., 7, 10 i 31 sierpnia i 1 września i znalazł bogaty materiał do swych poszukiwań nad epoką wpływów rzymskich (500 przed Chrystusem do 400 po Chrystusie) na ziemiach naszych.

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Wystawy czasowe

1876 - Wystawa wyrobów ślusarskich, szewskich i rymarskich
1877 – Warszawa, Wystawa pracy kobiet
1884 – Warszawa, Wystawa etnograficzno-przyrodnicza
1886 – Warszawa, Wystawa sprzętów domowych i odzieży
1890 – Warszawa, Wystawa wyrobów rzemieślniczych oraz przedmiotów wchodzących w zakres handlu wywozowego w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa
1890 – Warszawa, Wystawa etnograficzna środkowej Afryki ze zb. Leopolda Janikowskiego
1896 – Warszawa, Wystawa Umieblowań Stylowych
1897 – Warszawa, Wystawa introligatorska
1903 – Warszawa, Wystawa wyrobów galanteryjnych
1905 – Warszawa, Wystawa Maryańska Ku czci Bogarodzicy

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Katalog wystawy sztuki starożytnej i nowożytnej, stosowanej do przemysłu w mies. Listopadzie i Grudniu 1889 r. w Gmachu Muzeum Przemysłu i Rolnictwa odbytej, Warszawa : [s.n.], 1889 (Warszawa : S. Orgelbrand Synowie)

Katalog wystawy etnograficznej środkowej Afryki ze zbiorów Leopolda Janikowskiego, urządzonej w gmachu Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie 1890 r., [Warszawa : s.n.], 1890 (Warszawa : S. Orgelbrand Synowie)

SPRAWOZDANIE Muzeum Przemysłu i Rolnictwa W WARSZAWIE.ROK 1916

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

1888 - "Encyklopedia Rolnicza"

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Związek Muzeów Polskich - od 1914

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

1916: Gdy w poprzednich latach zwykła liczba zwiedzających przekroczyła cyfrę 10,000 osób, rok 1916 zanotował zaledwie 8,188 osób, zwiększenie się zwiedzania zbiorów Muzeum przez młodzież szkolną: ze szkół średnich osób — 1,124, zajęć pozaszkolnych — osób 1,001, ze szkół początkowych — osób 1,560, zakładów dobroczynnych — osób 259, analfabetów — osób 345, ze szkół rzemieślniczych — osób 164, różnych wycieczek — osób 483, ogółem jak wyżej osób 8,188.

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

1875-1899:

Głowacki Aleksander, Kronika miesięczna, Ateneum: 1876, t.4, z. 10, s. 220-224

Kronika miesięczna, Ateneum: 1878, t.2 (10), z. 4, s. 185-188

Tredojsiewicz J., Kronika miesięczna, Ateneum: 1879, t.4 (16), z. 12, s. 576

Kronika miesięczna, Ateneum: 1882, t.4 (28), z. 12, s. 596-599

Muzeum Przemysłowe w Warszawie, Gazeta Świąteczna: wychodzi raz na tydzień przed każdą niedzielą 1881, r. 1, nr 3, s.1-2

C.R., Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Kłosy: czasopismo ilustrowane, tygodniowe, poświęcone literaturze, nauce i sztuce 1886, t. 43, nr 1112, s. 263

Gmach Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Kłosy: czasopismo ilustrowane, tygodniowe, poświęcone literaturze, nauce i sztuce 1886, t. 43, nr 1113, s. 282-283

Zdziarski Bolesław, Muzeum Rolnicze, Echa Płockie i Łomżyńskie 1898, r. 1, nr 8, s. 2

M.J.Z., O Muzeum, Zorza: pismo ilustrowane tygodniowe dla ludu wiejskiego i miejskiego, 1875, r. 10, nr 7, s. 1-2

Wiadomości bieżące i różności. Muzeum przemysłowe w Warszawie, Zorza: pismo ilustrowane tygodniowe dla miast i wiosek, 1876, r. 11, nr 45, s. 4

Wiadomości bieżące i różności. Pierwsza wystawa Muzeum przemysłowego w Warszawie, Zorza: pismo ilustrowane tygodniowe dla ludu wiejskiego i miejskiego, 1876, r. 11, nr 47, s. 4

Malinowski M., ś.p. Ludwik Hrabia Krasiński, Zorza: pismo tygodniowe z rysunkami dla miast i gospodarzy rolnych po wsiach, 1895, r. 30, nr 17, s. 257-258

Z Warszawy. Muzeum rzemiosł Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1898, r. 2, nr 194, s. 4

Z Warszawy. Gmach muzeum Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1898, r. 2, nr 213, s. 5

Z Warszawy. Muzeum Przemysłu Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1899, r. 3, nr 121, s.3

Rozmaitości. Muzeum Przemysłowe Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1874, r. 3, nr 19, s. 151

Muzeum Przemysłowe Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1874, r. 3, nr 36, s. 281-282

Muzeum Przemysłowe Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1874, r. 3, nr 41, s. 326-327

D.W. Muzeum Przemysłowe Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1874, r. 3, nr 41, s. 339

P.T. Ustawa warszawskiego Muzeum Przemysłowo-Rolniczego Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1875, r. 4, nr 42, s. 329-330

M.P.W. Muzeum Przemysłowe Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1875, r. 4, nr 4, s. 26-27

A.M. Muzeum Przemysłowe Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1875, r. 4, nr 11, s. 82

Warszawskie muzeum przemysłowo-rolnicze Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza: pismo tygodniowe z rysunkami 1875, r. 4, nr 35, s. 273

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 21, s. 81

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 24, s. 93

G.H. Wystawa w Muzeum przemysłowym Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 30, s. 118-119

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 35, s. 137

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 44, s. 173-174

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 44, s. 174

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 45, s. 177

Tegoroczna wystawa w muzeum Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 45, s. 177

Rozmaitości. Muzeum przemysłu i rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1876, r. 5, nr 50, s. 200

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1877, r. 6, nr 2, s. 5

Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1878, r. 7, nr 11, s.41

Wężyk Edmund Kilka słów o Warszawskim Muzeum Przemysłu i Rolnictwa skreślił Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1878, r. 7, nr 12, s.45-46

Wężyk Edmund Kilka słów o Warszawskim Muzeum Przemysłu i Rolnictwa skreślił Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1878, r. 7, nr 12, s.49-50

Wężyk Edmund Kilka słów o Warszawskim Muzeum Przemysłu i Rolnictwa skreślił Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1878, r. 7, nr 12, s. 53-54

Wężyk Edmund Kilka słów o Warszawskim Muzeum Przemysłu i Rolnictwa skreślił Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1878, r. 7, nr 16, s. 61

Wężyk Edmund Kilka słów o Warszawskim Muzeum Przemysłu i Rolnictwa skreślił Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1878, r. 7, nr 17, s. 65-66

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1879, r. 8, nr 3, s. 12

Wiadomości bieżące. W Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1895, r. 12, nr 44, s. 356

Z wystawy prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1895, r. 12, nr 9, s. 69

Wiadomości bieżące. Wystawa etnograficzna Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1896, r. 13, nr 1, s. 5

Wiadomości bieżące. Z Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1896, r. 13, nr 2, s. 13

Wiadomości bieżące. Wystawa prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1896, r. 13, nr 10, s. 77-78

Wiadomości bieżące. Wystawa prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1896, r. 13, nr 11, s. 86

Wystawa prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1896, r. 13, nr 13, s. 98-100

Wiadomości bieżące. Od zarządu wystawy stałej Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1896, r. 13, nr 19, s. 151

Wiadomości bieżące. Zbiory etnograficzne Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1897, r. 14, nr 4, s. 32

Wystawa stała prób i wzorów. Sprawozdanie za rok 1896 Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1897, r. 14, nr 18, s. 142-143

Od wystawy prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1897, r. 14, nr 18, s. 144

Z wystawy prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1897, r. 14, nr 19, s. 153

Leski Józef Od wystawy stałej prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1897, r. 14, nr 45, s. 368

Od zarządu Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1899, r. 16, nr 20, s. 161

Z. Wystawa prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1893, r. 10, nr 3, s. 19-20

Wystawa prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1894, r. 11, nr 10, s. 81-82

Wystawa stała prób i wzorów Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1892, r. 9, nr 43, s. 349-350

Natanson Władysław, Pracownia fizyczna przy Muzeum przemysłu, w, b. na okładce str. III, N. 29 Wszechświat, 1888, t. 7, nr 29, s. III

Kronika miesięczna. Stała wstawa prób i wzorów do przemysłu w Muzeum przemysłu i rolnictwa, Biblioteka Warszawska. Pismo Poświęcone Naukom, Sztukom i Przemysłowi, 1890, t.1, s. 145-146

Kronika miesięczna. Listopad. Muzeum etnograficzne i publiczność warszawska, Biblioteka Warszawska. Pismo Poświęcone Naukom, Sztukom i Przemysłowi, 1898, t.4, s. 371

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Kraj: tygodnik polityczno- społeczny, 1885, nr 45, s. 1-3

Muzeum przemysłowo-rolnicze, Przegląd Tygodniowy Życia Społecznego, Literatury i Sztuk Pięknych, 1875, t. 10, nr 36, s. 421-422

Muzeum Przemysłowe i Rolnicze, Przegląd Tygodniowy Życia Społecznego, Literatury i Sztuk Pięknych, 1885, t. 20, nr 52, s. 671-672

Flaum M., Pracownia fizyczna w Muzeum przemysłu, Przegląd Tygodniowy Życia Społecznego, Literatury i Sztuk Pięknych, 1887, t. 22, nr 36, s. 434

Obserwatorium meteorologiczne w Muzeum przemysłu i rolnictwa, Biesiada Literacka: Pismo literacko-polityczne illustrowane, 1896, t. 42, nr 42 (1085), s. 248, 250

Kühn Jerzy, Wystawa rzemieślnicza w muzeum, Kurjer Warszawski, 1890, nr 92, s. 1

Zaleski Tadeusz, Wystawa stała prób i wzorów, Kurjer Warszawski, 1890, nr 119, s. 2

1900-1918:

Dwudziestopięciolecie Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie: 1875-1900, Warszawa, 1900

Janowski Aleksander, Zygmunt Gloger, Ziemia: 1910, nr. 35, s. 545-547

W. M., Z Towarzystw Naukowych, Ziemia, 1911, nr 43, s.697-698

Federowski, M., Zygmunt Gloger (garstka wspomnień osobistych w pierwszą rocznicę zgonu), Ziemia, 1911, nr 44, s.714; nr 45, s.730-731; nr 46, s.746-747; nr 47, s.762-763; nr 48, s.778-779; nr 49-50, s.794-796; nr 51, s.818-820; nr 52, s.834-840

Kalinowski Stanisław, Odezwa pracowni fizycznej przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie w sprawie pomiarów magnetycznych Królestwa Polskiego, Kosmos: 1911, t.36, s.682

Z. C., Odczyty Naukowe i Pedagogiczne w Warszawie, Muzeum 1912, r.28, t.2, z.5, s.592

Janowski Aleksander, Działalność Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Ziemia, 1912, nr 29, s. 476-477

Wawrzeński Marian, Zbiory Polskie: Dział Wykopalisk przedhistorycznych w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Ziemia, 1912, nr 3, s. 36-37

Opolski S., Działalność Pracowni Chemicznej Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie za rok 1912, Kosmos: 1913, t.38, z. 4-6, s.581-582

Dwudziestopięciolecie Muzeum Przemysłu i Rolnictwa (1875-1900), Ateneum: 1901, t.1 (101), z. 2, s. 373-392

Zmiana prezydium w Muzeum Przemysłu i Handlu w Warszawie, Świat pismo tygodniowe ilustrowane 1906, rok 1, nr 44 s. 21

S.S., Więcej Miejsca! W sprawie warszawskiego Muzeum przemysłu i rolnictwa, Świat pismo tygodniowe ilustrowane 1913, rok 8, nr 47, s. 10-11

Poznański Czesław, Muzea warszawskie, Świat pismo tygodniowe ilustrowane 1915, rok 10, nr 41 s. 1-2

Pracownia antropologiczna (przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie), Dzwon Polski 1906, nr 396, 21 XI, s. 8

śp. Zygmunt Gloger, Zaranie: pismo tygodniowe ogólno-kształcące, społeczne, rolnicze i przemysłowe 1911, nr 34, 25 VIII, s. 677-678

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Dzwon Polski 1906, nr 80, 12 V, s. 2

Zbiory Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Dzwon Polski 1906, nr 393, 19 XI, s. 3

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Zorza: pismo tygodniowe z rysunkami dla miast i gospodarzy rolnych po wsiach, 1901, r. 36, nr 4, s. 74-76

Z sekcji pomocy dla Inteligencji Dziennik Zarządu Miasta Stołecznego Warszawy 1917, nr 15, 16 I, s. 4

Sygm., Pod adresem Muzeum przemysłu i rolnictwa Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1903, r. 7, nr 277, s. 1

Nowe Muzeum Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1905, r. 8, nr 96, s. 2

Pracownia chemiczna Muzeum przemysłu i rolnictwa w Warszawie Rozwój. Dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany, 1914, r. 17, nr 127, s. 4

Rzętkowski J. Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1901, r. 18, nr 20, s. 172-174

J.L. Wystawa zbiorów etnograficznych chińsko-japońskich Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1902, r. 19, nr 39, s. 308

Wiadomości ogólne [dni 19.. Muzeum PiR] Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1903, r. 20, nr 28, s. 225

Leski Józef Wystawa wyrobów galanterijnych Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1903, r. 20, nr 31, s. 246

Kronika bieżąca. Zapisy do muzeum Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1905, r. 22, nr 9, s. 72

Keppe Józef W sprawie Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Gazeta Przemysłowo-Rzemieślnicza 1891, r. 8, nr 2, s. 97-99

Kronika. Zbiory etnograficzne [MPiR], Naokoło świata. Pismo tygodniowe ilustrowane, poświęcone opisom ziem, ludów, podróży, zjawisk przyrody i wynalazków, 1902, r.2, nr 38, s. 608

Znatowicz Bronisław Zbiory muzeum przemysłu i rolnictwa Wszechświat, 1905, t. 24, nr 18, s. 282-283

Kronika miesięczna. Styczeń. Muzeum przemysłu i rolnictwa i jego dwudziestopięciolecie, Biblioteka Warszawska. Pismo Poświęcone Naukom, Sztukom i Przemysłowi, 1901, t.1, s. 187

Warszawa. Zbiory muzeum przemysłu i rolnictwa, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1918, nr 249, s. 5

Warszawa. Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Godzina Polski: dziennik polityczny, społeczny i literacki, 1916, nr 147, s. 3

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Przegląd Tygodniowy Życia Społecznego, Literatury i Sztuk Pięknych, 1901, t. 36, nr 20, s. 230-232

Lipka Zygmunt Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Przegląd Tygodniowy Życia Społecznego, Literatury i Sztuk Pięknych, 1904, t. 39, nr 20, s. 235-236

Towarzystwo Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Gazeta Rolnicza: pismo tygodniowe, 1912, r. 52, nr 29, s. 623 [przegląd piśmiennictwa] Sprawozdanie z działalności Muzeum przemysłu i rolnictwa w Warszawie za rok 1910-ty, Gazeta Rolnicza: pismo tygodniowe, 1911, r. 51, nr 27, s. 518-519

Po 1918:

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Przegląd Muzealny: 1920, nr 5, s. 72-73

Gumowski Marian, Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Przegląd Muzealny: 1920, nr 6, s. 90-92

Janowski Aleksander, Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Ziemia, 1926, nr 21, s. 318-320

Kalinowski Stanisław, Instytut Fizyczny Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, Warszawa: [s.n.], 1926 (Warszawa : Wł. Łazarski)

Jackowski Kazimierz, Stan muzeologii technicznej zagranicą i organizacja Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie, Kraków : Związek Muzeów w Polsce, 1935 (Kraków : Druk. Muzeum Przemysłowego)

Statut wewnętrzny Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie : (Muzeum P. i T.), Warszawa: [s.n, 1931] (Warszawa : Szkoła Przemysłu Graficznego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego)
Kamila Śliwińska, Hanna Ignatowicz Losy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie w świetle archiwaliów z lat 1939-1951, Rocznik Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, T. 30 (2014), s. 13-22
T. Koperska, E. Łukomska, Bibliografia do dziejów Muzeum Przemysłu i Rolnictwa za lata 1875-1939, Warszawa : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne, 1973 (eBydgoszcz : Druk. RSW "Prasa, Książka, Ruch").
Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie 1875-1929 / [J. M.], Warszawa : [s.n.], 1929 (Warszawa : E. i K. Koziński).
Streszczenie historii Muzeum Przemysłu i Rolnictwa od r. 1875 do r. 1951 tj. do likwidacji Muzeum P. i R. przez Stanisława Leśniowskiego na podstawie drukowanych sprawozdań i protokołów Muzeum P. i R. Rękopis ze zbiorów Archiwum Państwowego Miasta Stołecznego Warszawy, sygn. 146/9, k. 23-56/
Czarnecki Jan Praca naukowa na prowincji w zakresie geologii Nauka Polska: jej potrzeby, organizacja i rozwój, 1923, t.4, s. 147-158

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Archiwum Państwowe w Warszawie:
72/146/0 Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

MNW, NAC

Ciekawe cytaty

instytucji „Muzeum nie tylko nie korzystało z zapomóg ani ulg, zwykle zapewnianych w szerokiej mierze podobnym instytucjom zagranicą i w cesarstwie, ale nadto poddane zostało pewnym w swej organizacji ograniczeniom, utrudniającym jego swobodny rozwój”, Dwudziestopięciolecie Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie 1875-1900, Warszawa: 1900, s. 3.

UWAGI:

wymaga uzupełnienia

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	